

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल
राजस्व सदस्य श्री जीवन कुमार घिमिरे
लेखा सदस्य श्री डम्बर बहादुर कार्की
फैसला

२०७६।०७७ सालको निर्णय नं. ४८

पुनरावेदन नं. ९७-०७४-RB-००१९७

मुद्दा:- आयकर (२०६८/०६९) ।

जिल्ला काठमाण्डौ का.म.न.पा वडा नं. १ दरबारमार्ग स्थित नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि. (स्थायी लेखा नं. ५०००९३६३८) को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त ऐ. बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्योति प्रकाश पाण्डे..... १ } पुनरावेदक

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ }
श्री आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट..... १ } प्रत्यर्थी

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ता श्री शिव कुमार श्रेष्ठ

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट : उपन्यायाधिवक्ता श्री शम्भु कुमार बस्नेत

अविलम्बित नजीर: x

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर प्रशासक श्री शोभाकान्त पौडेल
शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७२/११/२७

प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग
निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री किशोरजंग कार्की
निर्णय मिति: २०७४/१२/२५

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२/११/२७ को कर निर्धारण आदेश उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट कार्यालयको निर्णयलाई नै सदर गर्ने गरी भएको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम प्रस्तुत पुनरावेदन पत्र यस न्यायाधिकरणमा पर्न आएको रहेछ । सुनुवाइका लागि आज यस इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. पुनरावेदक बैकिङ्ग व्यवसाय गर्ने करदाता नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.ले आ.व. २०६८/०६९ को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रू. १,४९,२२,५९,३३६।- देखाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा मिति २०६९/०९/२९ मा पेश गरेको आय विवरण ।
२. करदाताको आ.व. २०६८/०६९ को आय विवरण कर परीक्षण गर्न छनौटमा पर्न गएकोमा प्राप्त कागजातको अध्ययन, छानविन तथा हिसाव कितावको परीक्षण गर्दा आयकर ऐन २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको, आयमा समायोजन गर्नु पर्ने रकम समावेश भएको नदेखिएको तथा भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गरेको नपाइएको हुँदा सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित करयोग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम विस्तृत व्यहोरा खुलाई ठूला करदाता

कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७२/११/१२ मा सूचना जारी भएको ।

३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७२/११/१२ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७२/११/१६ मा बुझी लिएको ।
४. करदाताले मिति २०७२/११/१६ मा बुझी लिएको सूचनाको जवाफ मिति २०७२/११/२० मा पेश गरेको ।
५. करदाताको आ.व. २०६८/०६९ का लागि रु. १,५१,३४,९७,३७३।- करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७२/११/२७ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।
६. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७२/११/२७ मा जारी गरेको आ.व. २०६८/०६९ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७२/१२/२३ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।
७. यसमा शुरू कार्यालयबाट मिति २०७२।१०।२७ मा भएको कर निर्धारण आदेश कानून सम्मत देखिएकोले निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७४/१२/२५ मा भएको निर्णय ।
८. एटिएम मेसिन, लकर जेनेरेटर आदिलाई सम्पत्ति वर्गिकरण समूह 'ख' मा राखी हास खर्च कट्टिको दावी गरिएकोमा समूह 'घ' मा पर्ने भनी बढी दावी भएको हास खर्च कट्टि नहुने, बैंकले Car Scheme योजना अन्तर्गत आफ्ना कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधन बैंकको नाममा दर्ता रहेको सम्म कारणले मात्र बैंकको स्थायी सम्पत्ति समूह 'ग' अन्तर्गत हास खर्च कट्टिको दावी र विमा खर्च तथा करकट्टि खर्च कट्टि दिन नमिल्ने । बैंकले कर कट्टि गरी प्राप्त गरेको लाभांश रकमलाई नाफामा गणना गरी बोनसखर्च दावी गरेको देखिदा बोनस खर्च अमान्य गरी आयमा समावेश गरेको, निवेदकले खर्च कट्टिको दावी गरेको बण्ड प्रिमियम खर्च सम्पत्ति प्राप्त गर्दा लागेको खर्च रहेको र सो खर्च आय आर्जन सँग सम्बन्धित नरहेको हुँदा खर्च कट्टि नपाउने, **SWIFT** सेवामा १५ प्रतिशत अग्रिमकर सोमा व्याज तथा शुल्क लगाएको कानून सम्मत रहेको, कर्मचारीको पोशाक खर्चलाई निजको आयमा समावेश गर्नुपर्ने, दम्पति सुविधा लिने महिला कर्मचारीले महिला कर्मचारीलाई लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट नपाउने **SWIFT** सेवामा समेत

मू.अ.कर लाग्ने भनी कर कार्यालयबाट भएको निर्णय कानून सम्मत रहेको भनी राजस्व अनुसन्धान विभागबाट भएको निर्णय त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी बैकले पेश गरेको आय विवरणलाई कायम गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७५/०३/११ मा यस न्यायाधिकरण समक्ष दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।

९. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७६/०२/२९ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

१०. आज सुनुवाईका लागि यस इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेडका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री शिवकुमार श्रेष्ठ र प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरका तर्फबाट विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान उपन्यायधिवक्ता श्री शंभु कुमार वस्नेतले गर्नु भएको बहस सुनियो । बहसका क्रममा पुनरावेदक तथा प्रत्यर्थीका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता र सरकारी वकिलबाट देहाय बमोजिम जिकिर बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।

पुनरावेदक कम्पनीका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ताबाट प्रस्तुत बहस जिकिरहरू	प्रत्यर्थी कार्यालयकाट तर्फबाट उपस्थित विद्वान सरकारी वकिलबाट प्रस्तुत बहस जिकिरहरू
<p>– बैंक संचालनमा उपयोग भएका उपकरणहरू समूह (घ) मा पर्न सक्ने अवस्थाका छैनन् । आयकर ऐन २०५८ को दफा १९ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा बर्गिकरण गर्दा उपकरणलाई समूह (ख) मा राखेको स्पष्ट देखिन्छ ।</p> <p>– सवारी साधनको व्यवस्थापन सम्बन्धमा Car Scheme Agreement को प्रावधान, सम्झौता आदिबाट बैंकका स्वामित्व स्थापित भएको छ कर्मचारीलाई Transfer नभएसम्म बैंकमा नै रहने हुँदा ती सामानको हास कट्टी, बीमा खर्च र सवारी साधन कर पुनरावेदक बैकले खर्च कट्टी पाउनु पर्ने कानून सम्मत व्यवस्था हो ।</p>	<p>– व्याजखर्चको सन्दर्भमा, सवारी साधनको Scheme, सम्पत्ति समूहिकरण गरेकोमा यस अघि नै धेरै मुद्दाहरू फैसला भै सकेको हुँदा यस इजलास समक्ष थप बहस जिकिर गरिरहनु सान्दर्भिक नहुने,</p> <p>– SWIFT ले Money Transfer गर्ने हुँदा त्यस्ता सेवाको भुक्तानीमा अग्रिम कर लाग्ने नियम कानून सम्मत नै हो । महिलालाई छुट दिँदा दोहोरो छुट हुने (दम्पती र महिला) हुँदा Special</p>

<p>-बैंकले लाभांश रकम समेत जोडी रकम बोनसमा ऐन अनुसार नै खर्च लेखेको वास्तविक खर्च भएकाले आयकर ऐन अनुसार रकम दावी योग्य भएको ।</p> <p>-विकास ऋण पत्रको व्याजबाट आम्दानी गरेको रकम कानून सम्मत ढंगले प्रिमियमलाई Amortization गर्दै लग्ने प्रचलन अनुसार दावी गरिएकोले कानून सम्मतको खर्च अमान्य गर्न नमिल्ने ।</p> <p>-अग्रिम करकट्टी तर्फ SWIFT सेवामा संयन्त्र जडान नभएको आयमा करकट्टी नहुने कानूनी प्रावधान रहेको, कार्यालय समयमा मात्र लगाउन मिल्ने कपडा पोशाकको रूपमा प्रदान गरेकोमा यसमा कुनै प्रकारको भुक्तानी नै नभएकोले अग्रिम करको सन्दर्भ नै नउठ्ने, महिलालाई अग्रिम कर कट्टि प्रयोजनमा कानून सम्मत रूपले दिएको छुट १० प्रतिशतलाई अमान्य गर्न नमिल्ने कर छुट सुविधा प्राप्त संस्थालाई व्याज भुक्तानीमा अग्रिमकर नै लाग्ने प्रावधान नै नभएको, र SWIFT Retuters & Visa को भुक्तानीमा मू.अ.कर लागू नहुने अवस्था हुँदा हुँदै कर निर्धारण हुनु, कानूनले प्रावधान गरेको छुटहरू अमान्य गर्नु कानून विपरित भएकाले बदरभागी छ भन्नुभयो ।</p>	<p>Provision भए पनि दोहोरो दिन मिल्ने कानूनी व्यवस्था नरहेको ।</p> <p>सवारी साधन लिएर Holiday Visit, Personal Activities मा उपयोग गर्ने अनि कसरी हास कट्टा गर्ने ? ५ वर्ष पछि २५ प्रतिशत रकम तिरेर सवारी साधन कर्मचारीले लैजाने भएपछि सम्पत्तिको निसर्गमा व्यवसायले प्रतिफल पाउने देखिंदैन । तसर्थ, हास खर्च, विमा, कर आदि व्यवसायको खर्चमा राख्नु उपयुक्त नहुने,</p> <p>ATM मेशिन, लकर, जेनेरेटर आदि विजनेश प्रमोशनका साधन हुन यी फर्निचर उपकरण होइन, तसर्थ समूह (ख) मा पर्ने भन्न मिल्दैन ।</p> <p>तसर्थ, ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरको निर्णय मिलेकै देखिँदा सदर हुनु पर्छ ।</p>
---	---

११. पुनरावेदक कम्पनीका तर्फबाट लिइएका जिकिरहरू दुवै तर्फका विद्वान कानून व्यवसायीहरूबाट प्रस्तुत बहस बुँदाहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणहरूको अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा यसमा मुख्यतः देहायका प्रश्नहरूमा निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो ?

आयकर तर्फ

(क) सम्पत्तिको समूहिकरण भएकोमा (ख) र (घ) मा पर्ने वस्तुहरूको समूहिकरण विवाद सम्बन्धमा,

- (ख) Car Vehicle Scheme बमोजिम कर्मचारीलाई सुविधामा प्रदान गरेको सवारी साधनको स्वामित्व, प्रयोग तथा Possession Right सम्बन्धी विवादका कारण हास खर्च, बीमा र सवारी साधन कर खर्च पाउने/ नपाउने सन्दर्भ
- (ग) लाभांश वापत प्राप्त रकमबाट बोनस व्यवस्था गर्न पाउने वा नपाउने सन्दर्भ,
- (घ) ऋण पत्रको प्रिमियमलाई व्याज आमदानीबाट परिशोधन (Amortize) गर्न पाउने नपाउने सन्दर्भ

अग्रिम कर तर्फ

- (क) SWIFT सेवामा अग्रिम कर कट्टि गर्नु पर्ने वा नपर्ने ?
- (ख) कर्मचारीलाई पोशाक वितरण गरेकोमा अग्रिम कर कट्टि गर्नु पर्ने वा नपर्ने ?
- (ग) महिला कर्मचारीलाई अग्रिम कर कट्टिमा १० प्रतिशत छुट दिएको मिल्ने वा नमिल्ने ?
- (घ) SWIFT, Reuters or Visa को भुक्तानीमा मू.अ.कर को सन्दर्भ,

१२. निरूपण गर्नुपर्ने उपरोक्त प्रश्नहरूका सन्दर्भमा मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा प्रचलित कानूनको आधार र लेखांकन समेतका मापदण्डहरूबाट निम्नानुसार देखिन आयो ।

आयकर सम्बन्धमा

(क) सम्पत्तिको समूहिकरण र हास कट्टी सम्बन्धमा

पुनरावेदक बैंकको आर्थिक वर्ष २०६६।०६७ को Revised Depreciation Chart बमोजिम समूह (क) का लागि कायम भएको हास आधार र समूह (ख) का लागि कायम भएको बेग्ला बेग्लै हास आधार बमोजिम मात्र हास खर्च कट्टि दावी गर्नुपर्नेमा दुवै समूहमा बढी हास खर्च दावी गरेको ATM, lockers, Generator जस्ता विजनेश प्रमोशनजन्य मेशिनहरूलाई फर्निचर, उपकरण भनी समूह फरक पारेर हास खर्च दावी गरेको भन्ने प्रत्यर्थीको जिकिर रहेकोमा बैंकले उपरोक्त बमोजिमको सामानहरूलाई आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूचि-२ को दफा १ को सम्पत्ति समूह “घ” मा राखी हास गणना गरेकोमा पुनरावेदकले उल्लेखित सम्पत्तिहरू बैंकको प्रयोजनको लागि कार्यालय उपकरण रहेको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूचि-२ को दफा १ को सम्पत्ति समूह “ख” अन्तर्गत कै कायम भई हास गणना पाउनु पर्ने जिकिर लिएको सम्बन्धमा विचार गर्दा साविकमा राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौँबाट सोही मुतावित समूह ‘घ’ नै कायम गरी फैसला हुँदै आएकोमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट मुद्दा नं. ०७३-RB-०१४६, मिति २०७४।७।१४ मा ती मेशिनरी औजारहरू समूह “ख” मा नै समूहिकृत

हुनुपर्ने भनी फैसला समेत भएकाले सोको आधारमा सम्पत्ति समूहिकरण सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरको निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय सो हदसम्म मिलेको नदेखिँदा उल्टी हुने ठहर्छ ।

(ख) Car vehicle scheme का सम्बन्धमा:-

बैंकको निर्णयानुसार सवारी साधन खरिद गरिदिने योजना सञ्चालन गरेको, बैंकको हित वा सेवा शर्त विपरीत कार्य गरेमा सुविधाबाट वञ्चित गर्न मात्र बैंकको स्वामित्व कायम राख्न सवारी साधन बैंकको नाममा राखिएको, उपलब्ध गराईएको सवारी साधन निर्वाध रूपमा उपयोग गर्ने अधिकार Possession Right सम्बन्धित कर्मचारीमा नै रहने, व्यवसायिक काममा समेत अन्यले प्रयोग गर्न नपाउने, ईन्धन र मर्मतको खर्च निश्चित सीमा भन्दा माथिको सम्बन्धित कर्मचारीले नै ब्यहोर्ने, कर्मचारीको रोजाईमा रकम थप गरेर सवारी साधन खरिद गर्न सकिने, सवारी साधनको प्रयोग बैंकको आय आर्जन सँग सम्बन्धित कामका लागि मात्र नहुने, ब्यक्तिगत प्रयोजनमा बढी उपयोग हुने र पछि तोकिएको निश्चित अवधि पुरा भएपछि कर्मचारीले नै सवारी साधन लैजान पाउने देखिँदा लामो अवधि सेवामा रहने कर्मचारीले २/३ पटक नै सवारी साधनको स्वामित्व बहन गर्न पाउने समेत देखिन आएको र कर्मचारीलाई नै हस्तान्तरण भै सम्पतिको निसर्गबाट बैंकलाई कुनै प्रतिफल प्राप्त नहुने भएकाले पूर्ण स्वामित्व बैंकको हो भन्न सकिने अवस्था देखिएन ।

Nepal Accounting Standard (NAS) को Paragraph 6 and 7 मा यस सम्बन्धि परिभाषा र Recognition बारे उल्लेख भएको तथ्य –"Property, plant and equipment are tangible items that :- a) are held for use in the production or supply of goods or services, for rental to others or for administrative purpose." Para-6

"The cost of an item of property, plant and equipment shall be recognized as an assets, if and only if, (a) It is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the entity."para-7

लेखामानको उपरोक्त तथ्य अनुसार कुनै निकायको सम्पत्ति हुन त्यस्तो सम्पत्ति उक्त निकायको उत्पादन कार्यमा प्रयोग भएको हुनु पर्ने वस्तु तथा सेवाको वितरणमा प्रयोग भएको हुनु पर्ने, अन्य ब्यक्तिलाई भाडामा दिन सक्ने वा प्रशासकीय कार्यमा प्रयोग भएको हुनु पर्नेमा बैंकले स्वतन्त्र रूपमा उल्लेखित कुनै पनि कार्यमा प्रयोग गर्न सक्ने देखिएन । बलु बुक र दर्ताका आधारमा मात्र सवारी साधन बैंकको स्वामित्वमा रहेको भनी ब्यवसायको वार्षिक आयबाट निम्नानुसारका खर्च कट्टी दावी गरेको सन्दर्भमा हेर्दा निम्नानुसार देखियो:

१) हास खर्च कट्टी दावी:- आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९(१) मा कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनका लागि सो व्यवसाय वा लगानीबाट सो व्यक्तिको आय आर्जन गर्न सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको ह्रास योग्य सम्पतिको हास भए वापत अनुसूची - २ बमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था भएकोमा Own your vehicle scheme अन्तर्गत खरिद भएका सवारी साधनको पूर्ण स्वामित्व बैंकको हुने नदेखिएको र प्रयोग समेत बैंकका लागि मात्र भए गरेको नदेखिएको अवस्था हुँदा माथि विवेचित तथ्यबाट सवारी साधनको हास खर्च कट्टी दावी नपाउने गरी भएको शुरुको निर्णय कानून सम्मत नै देखिन आयो ।

२) बीमा खर्च:- माथि विवेचित आधारमा सवारी साधनमा बैंकको पूर्ण स्वामित्व नदेखिएको र प्रयोग समेत बैंकका लागि मात्र भए गरेको नदेखिदा सवारी साधनका लागि गरेको बीमा खर्च अमान्य गर्नेगरी भएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।

३) सवारी साधन कर:- माथि विवेचित आधारमा सवारी साधनमा बैंकको पूर्ण स्वामित्व नदेखिएको र प्रयोग समेत बैंकका लागि मात्र भए गरेको नदेखिदा सवारी साधनका लागि गरेको सवारी साधन कर खर्च अमान्य गर्नेगरी भएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।

(ग) लाभांश आम्दानीको बोनस व्यवस्था सम्बन्धमा

लाभांशस आय तर्फ एक मुष्ट रकम देखाई सकेपछि आयकर ऐन २०५८ को दफा ९२ (१)(क) बमोजिम बासिन्दा व्यक्तिले भुक्तानी गरेको लाभांश अन्तिम रूपमा करकट्टी हुने भुक्तानी भएको र दफा ७(३) अनुसार अन्तिम रूपमा करकट्टी हुने भुक्तानीहरू व्यवसाय संचालनबाट भएको मुनाफा र लाभको गणना गर्दा समावेश गर्नुपर्ने कानूनी प्रावधान स्पष्ट रहेकाले सो लाभांश आय समेत समावेश गरी नाफा नोक्सान हिसावमा सम्पूर्ण समूह कारोबार समावेश पछिको खुद मुनाफामा कर्मचारी बोनस व्यवस्था गरी दावी गरेकाले अन्तिम रूपमा कर कट्टी हुने लाभांश आय समेत समावेश गरी दावी गरेको लाभांश आयकर ऐन २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टि पाउने देखिएन ।

(घ) विकास ऋणपत्रको प्रिमियम रकम Amortize सम्बन्धमा

विकास ऋणपत्रको premium लाई Amortize गरी खर्च लेखेको सम्बन्धमा हेर्दा आयकर ऐन, २०५८ ले व्यवसायको सम्पत्तिलाई व्यापारिक मौज्जात, व्यवसायिक सम्पत्ति हासयोग्य सम्पत्ति एवं गैर व्यवसायिक सम्पत्तिको रूपमा वर्गिकरण गरेको छ।

करदाताले खरिद गरेको विकास ऋण पत्र (Bond) आयकर ऐन, २०५८ को दफा २ खण्ड (क ट) अनुसार व्यवसायिक सम्पत्ति भित्र पर्ने देखिन्छ । जुन खरिद गर्दा भुक्तानी गरेको सम्पूर्ण रकम सोही सम्पत्तिको लागतमा समावेश गर्नु पर्ने हुन्छ । आयकर ऐन २०५८ को दफा १९ अनुसूची २ मा वर्गिकृत सम्पत्तिहरूको हास रकम यकिन गरी खर्च दावी गर्न पाउने व्यवस्था गरेको छ । तर व्यवसायिक सम्पत्तिको हकमा निसर्ग गर्दाको समयमा नाफा भए आम्दानी र नोक्सान भए सो हदसम्मको रकम लेखांकन गरी नोक्सानी कट्टि गर्न पाउने व्यवस्था आयकर ऐन, २०५८ को परिच्छेद ८ अन्तर्गतका विभिन्न दफाहरूमा उल्लेख भएको देखिन आयो । तसर्थ, व्याज आम्दानीबाटै Amortize गर्ने करदाताको पुनरावेदन जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन ।

अग्रिम कर सम्बन्धमा

क) SWIFT सेवामा कर कट्टी:-

पुनरावेदक बैङ्कले Swift/ Reuters/VISA जस्ता सेवाहरू सम्बन्धित संस्था Worldwide pte. बाट लिई सम्बन्धित उपभोक्ताहरूलाई सेवा प्रवाह गरिआएकोमा बिबाद छैन । उल्लिखित सेवाहरू बिदेशबाट प्रवाह हुने सेवा भएको भन्ने आधारमा नेपालभित्र आपूर्ति भएको मानिदैन भन्ने पुनरावेदकको मुख्य जिकिर रहेको पाइयो । सञ्चार प्रविधिको माध्यमबाट हुने विविध सेवाहरूको कार्यक्षेत्र विश्वव्यापी रूपमा रहेको छ । मूल्यअभिवृद्धि कर र अग्रिम कर कट्टीको बिषय सेवाको आपूर्तिसँग भन्दा भुक्तानीको प्रकृतिसँग बढी सम्बन्धित रहन्छ । मूल्यअभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को दफा ८ को उपदफा (२) मा " नेपाल बाहिरको दर्ता नभएको कुनै ब्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गर्ने दर्ता भएका वा नभएको ब्यक्तिले यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा कर निर्धारण र असुल उपर गर्नु पर्नेछ " भन्ने ब्यवस्था गरेको र मूल्यअभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को अनुसूची १ मा समावेश भएका कर छुट पाउने सेवा बाहेकका अन्य सबै सेवाहरूमा भएको भुक्तानीको रकममा कर लाग्ने हुदा सेवाको आपूर्ति मुलुक बाहिर भएको भन्ने मात्र आधारमा भुक्तानीको रकममा कर कट्टी नगर्नुपर्ने भन्ने पुनरावेदकको जिकिर कानून सम्मत मान्नु मिलेन ।

ख) कर्मचारीको पोशाक वितरणमा अग्रिम आयकर सम्बन्धमा:-

बैंकमा आउने ग्राहकलाई कर्मचारी पहिचान गर्न सरल होस र गलत मान्छेबाट ठगिन नपरोस भनेर पोशाकको ब्यवस्था गरेको, यी पोशाक कार्यालय प्रयोजन बाहेकमा उपयोग

नहुने भएकाले रोजगारीको आयमा समावेश गर्न नपर्ने पुनरावेदकले जिकीर लिएकोमा, आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८(२) खण्ड (क), (ख) र (छ) बमोजिम रोजगारदाताबाट प्राकृतिक ब्यक्तिलाई आय वर्षमा दिईएका भुक्तानीहरू पारिश्रमिक गणना गर्दा समावेश गर्नुपर्नेछ भनी स्पष्ट कानूनी ब्यबस्था भएकाले समावेश गरेको देखिन्छ । यसर्थ, पोशाक खर्चमा अग्रिमकर गणना हुन नहुने भन्ने पुनरावेदकको जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन तथापी उक्त पोशाक खर्च वापत प्राप्त रकमलाई पारिश्रमिक आयमा गणना गरी अग्रिम कर कट्टी माग गर्दा कर्मचारीलाई एकमुष्ट २५ प्रतिशतका दरले कर लगाएको शुरु कार्यालयको निर्णय र सोलाई समर्थन गर्नेगरी भएको आन्तरिक राजस्व विभागको निर्णय सो हदसम्म मिलेको नदेखिँदा सो हदसम्म बढाएर गरी यस प्रकार एकमुष्ट कर नलगाई प्रत्येक कर्मचारीले पाएको पोशाक वापतको हुने रकम समेत समावेश गरी ब्यक्तिगत आय यकीन गरी ऐन बमोजिम पाउने छुट समेत दिई करको गणना गर्नु भनी शुरु कार्यालयमा लेखी पठाउने ठहर्छ ।

ग) महिला कर्मचारीलाई १० प्रतिशत छुट:-

महिला कर्मचारीहरूको तलवी बिबरणमा लाग्ने करमा १० प्रतिशतले घटी कर तिर्ने गरी सुविधा दिएकोलाई प्रत्यर्थिहरूले अमान्य गरी दम्पति सुविधा लिएका महिला कर्मचारिले उक्त सुविधा नपाउने भन्ने अर्थमा कर निर्धारण गरेको देखियो । ऐनको अनुसूची-१ को दफा १(११) मा महिला कर्मचारीको आयकरमा लाग्ने करमा १० प्रतिशतले छुट पाउने भन्ने स्पष्ट ब्यबस्था गरेको देखिन्छ । महिलाहरूमा उद्यमशिलता बृद्धिहोस र आत्मनिर्भरता कायम हुन सकोस भन्ने समेतको अभिप्रायले विधायिकाले दिएको यसप्रकारको सुविधालाई अन्यथा अर्थ गरी कर सुविधाबाट बन्चित गर्नु विशेष संरक्षणको संबैधानिक मान्यता तथा सम्बन्धित कानूनी ब्यबस्था बिपरित हुन जान्छ । आयकर निर्देशिका २०६६ (संशोधन २०६८) को पृष्ठ १५४ मा उदाहरणसहित सो सुविधा दिन मिल्ने गाइडलाइन आन्तरिक विभागबाट जारी भएको स्थितिमा दम्पति सुविधा लिएका महिला कर्मचारिहरूले थप १० प्रतिशत कर छुटको सुविधा नपाउने भन्नु न्याय संगत हुँदैन । कानूनको सम्बन्धित दफाको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा यो यस्तो अवस्थामा नपाउने भनी स्पष्ट रूपमा ब्यबस्था गरेको अवस्थामा बाहेक कानूनमा लेखिएको ब्यबस्थालाई अन्यथा अर्थ गरी अर्थात दम्पति सुविधा लिएका महिला कर्मचारीहरूले थप १० प्रतिशत कर छुट नपाउने भन्ने अर्थ गरी सो सुविधाबाट बन्चित हुने गरी भएको

उक्त सम्बद्ध निर्णय कानून, स्वविवेक र न्यायका मान्य सिद्धान्त प्रतिकूल भएको देखिन आयो । अतः उक्त निर्णय उल्टी भइ पुनरावेदकले महिला कर्मचारीहरूलाई तलव सुविधा बापतको रकम भुक्तानी गर्दा लाग्ने करका अतिरिक्त १० प्रतिशत कर छुट पाउने मान्यताका आधारमा तलव भुक्तानी गरेको कानून सम्मत नै देखियो ।

(घ) SWIFT Reuters and Visa को भुक्तानीमा मू.अ.कर को सन्दर्भ,

Swift / Reuters सम्बन्धमा पुनरावेदन जिकिर बमोजिम SWIFT/Reuters सेवामा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने नलाग्ने के हो त भनी विचार गर्दा पुनरावेदक बैंकले SWIFT/Reuters जस्ता सेवाहरू विदेश स्थित संस्थाहरूसंग आवद्ध भई सम्बन्धित आफ्ना उपभोक्ताहरूलाई सेवा प्रवाह गरि व्यवसाय गरी आएकोमा विवाद छैन । आफू एक वित्तीय संस्था भएको तथा उल्लिखित सेवाहरू विदेशबाट प्रवाह हुने सेवा भएको भन्ने आधारमा नेपालभित्र आपूर्ति भएको मानिँदैन भन्ने पुनरावेदकको मुख्य जिकिर रहेको पाइयो । सञ्चार प्रविधिको माध्यमबाट हुने विविध सेवाहरूको कार्यक्षेत्र विश्वव्यापी रूपमा रहेको हुन्छ । मूल्यअभिवृद्धि करको विषय सेवाको आपूर्तिसँग र भुक्तानीको प्रकृतिसँग बढी सम्बन्धित रहन्छ । मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ८ को उपदफा (२) मा “नेपाल बाहिरको दर्ता नभएको कुनै व्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गर्ने दर्ता भएको वा दर्ता नभएको व्यक्तिले यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा भुक्तानीका वखत कर निर्धारण र असुल उपर गर्नु पर्नेछ” भन्ने व्यवस्था गरेको र मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को अनुसूची १ मा समावेश भएका कर छुट पाउने सेवा बाहेकका अन्य सबै सेवाहरूमा भएको भुक्तानीको रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने देखिन्छ । मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २ मा सेवा भन्नाले वस्तु वाहेकको जुनसुकै कुरा सम्झनुपर्छ भन्ने व्यवस्था रहेको छ । ऐनमा उल्लेख भएको उक्त परिभाषा अनुसार पनि बैंकले अन्य मुलुकमा रकमान्तर गर्दा प्रयोगमा ल्याएको SWIFT/ Reuters सेवा हो भन्ने देखिन्छ । तथापि उक्त सेवा वित्तीय सेवा नै हो भनी पुनरावेदनकले प्रमाणित गर्न सकेको पाइँदैन । विवादीत विषय भनेको SWIFT जस्ता सेवा प्रयोग वापत तिरेको शुल्कसँग सम्बन्धित रहेको देखिन्छ । बैंकले भुक्तानी गरेको सो शुल्क ऐन अनुसार मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने सेवा वापतको भएकोले मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ८(२) मा रहेको कानूनी व्यवस्था अनुसार नेपाल बाहिरको दर्ता नभएको व्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गरे वापत भुक्तानी गरेको रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर

लाग्ने देखिंदा उक्त कर निर्धारण त्रुटिपूर्ण छ भन्ने पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर सँग सहमत हुन सकिएन ।

१३. अतः माथि विवेचित आधार र कारणबाट स्थायी लेखा नं. ५०००९३६३८ भएका पुनरावेदक करदाता नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेडको आ.व. २०६८/०६९ को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७२।११।२७ को निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७४।१२।२५ मा भएको निर्णयमा ATM, Locker लगायतको सम्पत्तिलाई सम्पत्ति समूह 'घ' मा वर्गिकरण गरी हास आधार गणना गरेको निर्णय र अग्रिम करकट्टी तर्फ महिलाको पारिश्रमिक आयमा लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट नदिने गरी गरेको निर्णय मिलेको नदेखिंदा सो हद सम्म केही उल्टी हुने ठहर्छ ।

त्यसैगरी सोही निर्णयमा अग्रिम कर कट्टी तर्फ कर्मचारी पोशाक खर्च रकमलाई पारिश्रमिक आय कायम गरी अग्रिमकर कट्टी माग गर्दा कर्मचारीको व्यक्तिगत पारिश्रमिक आयमा गणना गरी जो जसलाई जे जति कर लगाउनु पर्ने हो सो नगरी एकमुष्ट २५ प्रतिशतका दरले अग्रिमकर कट्टी गर्ने गरी गरेको निर्णय मिलेको नदेखिंदा बदर गरी दिएको छ । यस विषयमा अब जो जे बुझनुपर्छ बुझी पुनः निर्णय गर्नु भनी मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवनमा पठाइ दिने ठहर्छ । अरुमा पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपशिल

१४. माथी ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम पुनरावेदक करदाता नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेडको आ.व. २०६८/०६९ को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७१।०५।४ को निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७५।२।१ मा भएको निर्णयमा ATM, Locker लगायतको सम्पत्तिलाई सम्पत्ति समूह 'घ' मा वर्गिकरण गरी हास आधार गणना गरेको निर्णय र अग्रिम करकट्टी तर्फ महिलाको पारिश्रमिक आयमा लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट नदिने गरी गरेको निर्णय मिलेको नदेखिंदा सो हद सम्म केही उल्टी हुने ठहरी फैसला भएको हुँदा पुनरावेदक करदाताले धरौटीमा राखेको रकम फिर्ता दिनु वा अर्को आ.व. को कर रकममा मिलान गरिदिनु भनी शुरु कार्यालयमा लेखी पठाइदिनु.....१

१५. अग्रिम कर कट्टी तर्फ कर्मचारी पोशाक खर्च रकमलाई पारिश्रमिक आय कायम गरी अग्रिमकर कट्टी माग गर्दा कर्मचारीको व्यक्तिगत पारिश्रमिक आयमा गणना गरी जो जसलाई जे जति कर लगाउनु पर्ने हो सो नगरी एकमुष्ट २५ प्रतिशतका दरले अग्रिमकर

कट्टि गर्ने गरी गरेको निर्णय मिलेको नदेखिंदा बदर हुने ठहरी फैसला भएको हुँदा सो सम्बन्धमा अब जो जे बुझ्नु पर्छ बुझी पनु: निर्णय गर्नु भनि फैसलाको प्रतिलिपि सहित शुरू कार्यालयमा पठाइदिनु..... २

फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौलाई दिनु..... ३

प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति अपलोड गरी यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु..... ४

डम्बरबहादुर कार्की
(लेखा सदस्य)

उक्त रायमा हाम्रो सहमति छ ।

जीवन कुमार घिमिरे
(राजस्व सदस्य)

किशोर सिलवाल
(अध्यक्ष)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: श्री लेख बहादुर कोइराला

कम्प्यूटर टाइप: श्री प्रदिप तिवारी

इतिसम्बत २०७६ साल असोज ३० गतेरोज ५ शुभम.....